

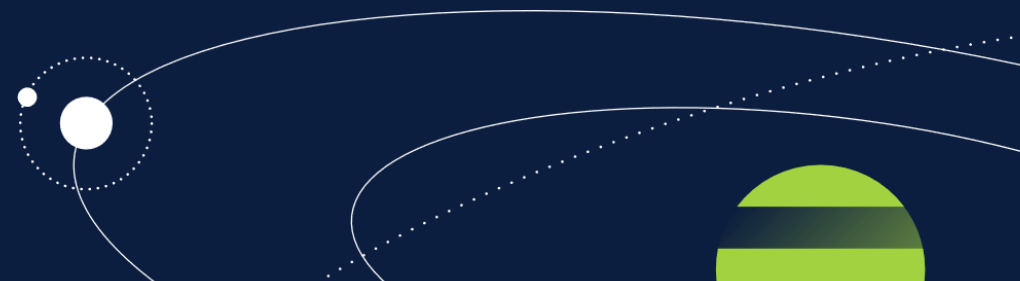
Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2024 m. sausio 22 - 28 d.

2024 m. 4 savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Mielieji,

Šių metų sausis baigiasi su papildomais žaliųjų pirkimų reguliavimo supaprastinimais ir VPT teikiamais statistiniais duomenimis bei metodine pagalba. Iš pastarosios išskirtinas atnaujintas Tiekėjų etikos kodeksas, kurio nuostatos neprivalomos, bet gali būti taikomos, kai perkančiosios organizacijos savo veikloje pasirenka vadovautis ne tik formaliais reikalavimais, bet ir vertybiniais imperatyvais.

Taip pat pristatome vieną apeliacinio teismo nutartį dėl viešojo pirkimo sutarties nutraukimo ir dėl jo kilusių padarinių. Nors atvejis kazuistinis, tačiau leidžia matyti tendencijas apie teismų požiūrį į pirkimo ir sutarties sąlygų aiškinimą ir pripažinimą aiškiomis bei griežtą sutartinių nuostatų laikymąsi.

Gero skaitymo!

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

1. **Įsigalioja Vyriausybės nustatyti „žaliųjų pirkimų“ tikslų pakeitimai:** Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2021-01-24 priėmė nutarimą [Nr. 77](#), kuriuo pakeičiamas ankstesnis Vyriausybės nutarimas [Nr. 1133](#) dėl žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo. Nutarimu nustatoma išimtis, pagal kuria pirkimų vykdytojai gali netaikyti žaliųjų pirkimų reikalavimų, kai:
 - (i) pirkimai vykdomi žodžiu sudarant pirkimo sutartis;
 - (ii) įgyvendinant užsienyje vykdomus tarptautinių donorų lėšomis finansuojamus vystomojo bendradarbiavimo projektus;
 - (iii) vykdant maisto pirkimus, atliekamus vykdant krašto apsaugos gynybines užduotis ir (ar) įsipareigojimus NATO; ir
 - (iv) vykdant valstybės rezervo materialinių išteklių atsargų įsigijimo, rezervavimo ar saugojimo pirkimus.

Šis nutarimas įsigaliojo nuo 2024-01-27.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. **VPT: [praneša](#)**, kad pirkimų [Švieslentėje](#) jau skelbiamas bendras 2023 m. pirkimų vykdytojų vertinimas.
2. **VPT: [atnaujino](#)** mokomąją medžiagą „Skelbimo apie sutarties sudarymą elektroninės formos pildymas“. Mokomoji medžiaga prieinama [čia](#) (skyruije „Elektroninės TED formos“).
3. **VPT: [atnaujino](#)** metodinę priemonę „[Tiekėjų etikos kodeksas](#)“. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos siūlymu Tiekėjų etikos kodekso 4 skyrius papildytas nauju 49 punktu, kuriuo tiekėjams rekomenduojama nevykdyti veiklos karine agresija prieš Ukrainą vykdančiose šalyse. Tiekėjų etikos kodekse rekomenduojamų sąlygų laikymasis gali būti išankstinė bet kurios pirkimo sutarties sąlyga. Tam pirkimo vykdytojui rekomenduojama pirkimo sutartyje nustatyti, kurios konkrečios Tiekėjų etikos kodekso nuostatos yra privalomos tiekėjams.

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos apeliacinis teismas: sutartinės prievolės vykdymas, apibrėžtas kilsiančiu perkančiosios organizacijos poreikiu, yra privalomas ir reiškia aiškų tiekėjo įsipareigojimą atitinkamu būdu vykdyti sutartį (UAB „BOTAVA“ v. valstybės įmonė „Turto bankas“), 2024-01-25

Šalių ginčas kilo dėl PO sprendimo vienašališkai nutraukti viešojo pirkimo sutartį, įrašyti tiekėją į Nepatikimų tiekėjų sąrašą bei baudos iš tiekėjo priteisimą. Ieškovas (tiekėjas) ginčijo šiuos perkančiosios organizacijos sprendimus. Apsaugos paslaugų pirkimo sąlygose ir jų pagrindu sudarytoje sutartyje buvo įtvirtinta, kad PO pastatui reikalinga ginkluota apsauga, o tiekėjas savo darbuotojus privalo aprūpinti būtiniais darbo įrankiais ir, esant poreikiui, šaunamuoju ginklu. Pirkimą laimėjęs tiekėjas po sutarties sudarymo kelis kartus susirašinėjo su PO dėl apsaugos paslaugoms teikti būtinų priemonių naudojimo bei nesutarė, kokias konkrečiai turėtų naudoti tiekėjas. PO už vėlavimą pradėti teikti paslaugas tiekėjui du kartus skyrė baudas, vėliau sutartį nutraukė ir įrašė tiekėją į Nepatikimų tiekėjų sąrašą.

Lietuvos apeliacinis teismas, palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, ieškovo ieškinį dėl sutarties nutraukimo ir jo padarinių atmetė ir patenkino PO priešieškinį dėl baudos atlyginimo priteisimo.

Pirma, Teismas nesutiko su ieškovo pozicija, kad pirkimo sąlygos buvo neaiškios, todėl turi būti aiškinamos jo naudai (*contra proferentem* taisyklė). Tiek pirkimo sąlygose, tiek pirkimo sutartyje buvo aiškiai nustatyta, kad ginkluota apsauga, be kita ko, apima ir šaunamojo ginklo naudojimą. Tokią sutarties nuostatą turinio sampratą patvirtina ir šalių susirašinėjimas sutarties vykdymo metu. Nors pirkimo dokumentuose šaunamasis ginklas nėra tiksliai apibrėžtas, bet tarp šalių nebuvo ginčo, kad ši apsaugos priemonė turi būti aiškinama pagal Ginklų įstatymo nuostatas. Dėl to kartu atmestini ieškovo argumentai, kad PO neva nepagrįstai reikalavo konkrečios kategorijos ginklo.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas nesutiko su ieškovo vertinimu, kad PO poreikis dėl apsaugos paslaugų teikimo naudojant šaunamąjį ginklą turėtų būti įgyvendinamas įsigyjant papildomas paslaugas (nuostata „esant poreikiui“). Teismas konstatavo, kad aptariamasis PO poreikis buvo aiškiai išviešintas iš anksto ir įeina į tiekėjo sutartinių įsipareigojimų apimtį. Pagal sutartį papildomomis paslaugomis laikomos tokios paslaugos, kurios yra susijusios su pirkimo objektu, tačiau nenurodytos pirkimo sutarties priede. Atsižvelgdama į šias sutartines nuostatas, PO turėjo teisę iš tiekėjo reikalauti už pasiūlytą kainą atlikti visas sutartyje nustatytas paslaugas, įskaitant apsaugą naudojant šaunamąjį ginklą.

Trečia, Teismas nesutiko su ieškovo teiginiais, kad PO neteisėtai nutraukė sutartį ir prašo priteisti neproporcingą baudą. Sutartyje įtvirtinti du esminiai sutarties pažeidimo atvejai, dėl kurių PO gali nutraukti sutartį (tiekėjui bent du kartus paskirtos sankcijos už netinkamą įsipareigojimų vykdymą ir tiekėjas neteikia paslaugų ir per papildomai suteiktą terminą). Šie pagrindai egzistavo, todėl PO teisėtai nutraukė sutartį, juolab perkančiosios organizacijos iš esmės privalo (o ne turi teisę) nutraukti viešojo pirkimo sutartis, kai nustato esminį jų pažeidimą.

Teismas sprendė, kad pagal byloje nustatytas faktines aplinkybes beveik 15 tūkst. Eur bauda yra (i) tinkamai apskaičiuota pagal maksimalią sutarties vertę, o ne pagal numatytų paslaugų vertę; (ii) yra proporcinga ir nemažintina.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – ellex.legal/lt

